

NE YAPABİLİRSİNİZ?

1. Yalan söyleme davranışını iyileştirmek, önlemekten daha zordur. Önemli olan, çocuğu yalana itecek durumlara meydan vermemektir .
2. Anne ve babalar çocuklarına model olduklarını akıldan çıkarmamalı ve doğru model olmalıdırlar.
3. Ebeveynin söyledikleri ile davranışları arasında tutarlılık olmalıdır.
4. Anne ve babalar çocuklarını çok iyi tanımalı ve yapabileceğinin üzerinde davranışlar, başaramayacağı şeyler istememeli.
5. Çocuklar, kardeşi ve çevresindeki diğer insanlar ile kıyaslanmamalı.
6. Anne-baba çocuğa aşırı otoriter ve baskıcı bir tutumla yaklaşmamalı.
7. Ebeveyn, çocuğu tehdit etmemeli.
8. Anne-baba yalan olan söylemlerine çocuğunu ortak etmemeli.
9. Çocuk istek, sıkıntı, kaygı ve endişelerini anne –babası ile konuşabilmelidir. Çocuğu dinlemek ve çözüm yollarını kendisinin bulmasına yardımcı olmak gerekir.
10. Yalan söylemekte ısrar eden çocuğa ulaşmanın yolu, kendisini yalan söylemeye iten sorunların çözülmesine yardım etmek ve yalan söylemeyi gereksiz kılacak bir ortam hazırlamaktır.
11. Çocuğun yalan söylemesine neden olan şeye odaklanmalı, yalanın içeriğine değil.
12. Çocuğunuz yalan söylediğinde ona bu söylediğinin yalan olduğunu anladığınızı hissettirmeniz önemlidir. Anne-baba bir avcı gibi çocuğun yalanını yakalamaya çalışmamalıdır. Bu çocuğa güvenmediğinizi gösterir ve çocuk nasıl olsa güvenmiyor diye yalan söylemeye devam edebilir.
13. Çocuğa yeterli ilgi ve sevgi gösterilmelidir.
14. Çocuğunuzun hangi durumlarda yalana başvurduğunu belirleyin. Mesela; Okul başarısında problemi mi var? Baskıcı otoriter tepkinizden mi çekiniyor?
15. Yalanın her türüne karşı olduğunuzu sadece çocuğunuzun uyararak değil, yaşayarak, örnek olarak da gösterin.
16. Çocuk yalana başvurmadığında, dürüst davrandığında onun bu davranışının ailesi tarafından fark edilmesi ve bu davranışı pekiştirilmesine yardımcı olunmalı.
17. Yalan, bazen bir patoloji (hastalık) belirtisi de olabilir. Ağır psikolojik dengesizliklerde ya da kişilik bozukluklarında yalana rastlanabilir. Bu durumlarda uzman yardımı alınmalı.

Çocuğunuz yalan söylediğinde hemen öfkeli bir tepki vermek yerine, uzun vadeyi hesaba katan, tutarlı ve mantıklı tepkiler sergilemeniz çocuğunuzun davranışını önemli ölçüde etkileyecektir

UNUTMAYIN!

Doğruyu söylemek çocukların doğuştan bildiği bir şey değil, zaman içinde öğrendiği bir şeydir.

Küçük çocuklar anne-babalarını memnun etmeyi her şeyden daha fazla isteyebilirler. Sizi üzeceğini düşünmeleri durumunda gerçeği söylemekten kaçınabilirler.

Çocuklara gerçek ve gerçek olmayan arasındaki farkı öğretin ancak çocukların bunu gerçekten kavramalarının zaman alacağını unutmayın.

NERELERE BAŞVURABİLİRİZ?

- ⇒ Sınıf Rehber Öğretmeni,
- ⇒ Okul Rehberlik Servisleri,
- ⇒ Okul İdareleri,
- ⇒ Bölgenizdeki Rehberlik ve Araştırma Merkezleri,
- ⇒ Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüklerine

ARTUKLU
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
ADRES: SAVUR KAPI MAH.NO:11 MEYDANBAŞI
ENDÜSTRİ MESLEK LİSESİ KARŞISI MERKEZ/
MARDİN
TEL: 0(482)212 81 23
WEB: mardinram.meb.k12.tr

REHBERLİK HİZMETLERİ

ÇOCUKLARDA YALAN

ARTUKLU
REHBERLİK VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMANLIK
HİZMETLERİ BÖLÜMÜ

ÇOCUKLARDA YALAN

Yalan söylemek, insanın kaygı ve korku duyduğu anlardan kurtulmak için başvurduğu savunma mekanizması, yani kendini koruma yoludur. Kişinin kendini aldatması ve bununla birlikte başkalarını da adatmaya çalışmasıdır.

Aileler Çocuklarda 6-7 yaşlarına kadar görülen abartılı söylemler ve hayallerle ilgili ifadeleri gerçeğin tam olarak çarpıtılması anlamına gelen yalanla karıştırmamalıdır. Çocukların gelişim süreci içinde gerçeklik duygusunun oturması biraz zaman alır. Çocuklar anlattıkları olayları biraz abartılı ve zengin hayal güçlerini kullanarak gerçek olmayan şeyler anlatabilirler. Örneğin; dev gibi bir kedi gördüğünü, oyuncak bebeği ile konuştuğunu söylemesi gibi.

ÇOCUĞUN YAŞI ÖNEMLİ

3 yaşından önce çocuğun yalan söylemesinin hiçbir anlamı yoktur. Bu yaşlardaki çocuk düşüncelerin kişisel olduğunu ve başkalarının bunları bilemeyeceğini, yani insanların zihinlerinin ayrı ayrı çalıştığını bilmez. Dolayısıyla kafasından geçen her şeyi anne-babasının da bildiğini zanneder. Örneğin iki yaşındaki bir çocuk markette kaybolduğunda annesine "beni sen kaybettin" diyebilir çünkü gözden kaybolmuş olsa dahi nerede olduğunu annesinin bildiğini zanneder.

3-4 yaşındaki çocuklar düşüncelerini başkalarının bilmediğini anlamaya başlarlar. Bu yaştaki çocukların hayal gücü de çok kuvvetlidir ve bu yeni bilgi ve becerilerini sınamaktan çok hoşlanırlar. Bu nedenle de sık sık hikayeler uydurarak bu bilgilerini test ederler. Örneğin sütü yere döken çocuk annesine "ben yapmadım biraz önce mutfığa kocaman bir kurt girdi, sütü o döktü" diyebilir. Bu yaşlardaki çocukların suçu başkalarına atmaları veya hikayeler uydurmaları normaldir.

Okulun ilk yıllarındaki çocuklar gerçek ile yalan arasındaki farkı anlamaya başlasalar da, genellikle doğru olanı yapmaktan çok, anne-babalarını memnun etmeyi isterler. Dolayısıyla anne-babanın üzüleceğini ya da beğenmeyeceğini düşündükleri durumlarda gerçeği söylememe olasılıkları daha yüksektir. 8-9 yaşlar civarında çocuklar gerçek ile yalan arasındaki farkı tam olarak kavrarlar ve genellikle 9-10 yaş civarında doğru ve yanlış muhakemesi gelişir, doğru ile yanlış kendi muhakemesi ile ayırır.

ÇOCUKLAR NEDEN YALAN SÖYLER?

◆Aile içinde veya çevrede çok sık yalan söyleniyorsa;

Çocuklar ana-babayı model alır. Anne-babalar” yalan söyleme” konusunda da model oluştururlar. Anne-babanın yalana başvurduğuna tanık olan çocuk, yalan söylemeyi öğrenir.

◆Anne -baba veya çevre yeterince sevgi, ilgi göstermiyorsa;

Anne - babası ve çevresi tarafından sevilmediği ve ilgi görmediği hissiyle kendini değersiz hisseden çocuk çevresindekiler tarafından değerli algılanma ve onaylanma ihtiyacıyla, sahip olmadığı bir şeye sahip olduğunu veya yapmadığı bir şeyi yaptığını ifade edebilir.

◆Çocuk cezadan kaçmak istiyorsa;

Çocukları yalana iten diğer bir neden de ailesi tarafından aşağılanmamak ve cezalandırılmamak için yapmadığı davranışları yapmış gibi ya da yaptığı davranışları yapmamış gibi davranabilen.

◆Çocuk özlem duyuyorlarsa, bir şeylerin olmasını çok istiyorlarsa

◆Çocuk çevresinin hayranlığını kazanmak istiyorsa

◆Anne-babasının sevgi ve ilgisini paylaşmak zor geliyorsa

◆Arkadaşlarının sevgi ve ilgisini paylaşmak istemiyorsa

Anne-babanın çocuğu küçümsemesi ve aşağılaması kendi yalanına çocuğunu ortak etme çabası, çocuğundan beklentilerin fazlalığı, yapamayacakları şeylerin istemesi, çocuğuna doğruyu söyletme adına baskı yapması, çocuktaki çekingenlik, saldırganlık, aşağılık duygusu, suçluluk duygusu vb etkenler çocuklarda yalan söyleme davranışına neden olmaktadır.